

Sygn. akt I CSK 2165/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa P. Ł.
przeciwko Gminie Jarocin
z udziałem Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Łodzi
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej Prokuratura Regionalnego w Łodzi
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 28 maja 2021 r., sygn. akt I ACa 183/20,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu uwzględnił powództwo P. Ł. przeciwko Gminie Jarocin o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł Prokurator Prokuratury Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim, który wraz z apelacją zgłosił przystąpienie do sprawy, oraz pozwana.

Wyrokiem z 28 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił apelację Prokuratora (punkt 1), oddalił apelację pozwanej Gminy (punkt 2) oraz zasądził od Gminy Jarocin na rzecz P. Ł. koszty postępowania apelacyjnego (punkt 3).

W skardze kasacyjnej Prokurator Regionalny w Łodzi zaskarżył powyższy wyrok w całości i zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, mające

istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 369 § 1 w związku z art. 373 § 1 w związku z art. 60 § 2 zd. drugie k.p.c. przez odrzucenie jego apelacji jako niedopuszczalnej. Wniósł o uchylenie w całości wyroku, a co do zakresu zaskarżenia wskazał, że objęcie nim wyłącznie punktu 1 wyroku byłoby wadliwe, ponieważ nawet uchylenie w tej części wyroku nie skutkowałoby możliwością rozpoznania apelacji Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim, a pozostawienie w obrocie prawnym rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 wyroku skutkowałoby prawomocnością wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11 grudnia 2019 r. Z tego względu określając zakres zaskarżenia skarżący objął nim całość wyroku. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Prokurator powołał się na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna skierowana przeciwko zawartemu w wyroku postanowieniu o odrzuceniu apelacji, podlegała odrzuceniu ze względu na jej niedopuszczalność.

Na gruncie art. 394¹ k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 z późn. zm.), postanowienie o odrzuceniu apelacji, jako kończące postępowanie w sprawie, mogło być zaskarżone zażaleniem do Sądu Najwyższego, jeżeli w sprawie - ze względu na jej przedmiot oraz (w niektórych rodzajach spraw) na wartość przedmiotu zaskarżenia - przysługiwała skarga kasacyjna. W aktualnym stanie prawnym, który znajdował zastosowanie w niniejszej sprawie, postanowienie o odrzuceniu apelacji jest zaskarżalne zażaleniem do innego składu sądu drugiej instancji na podstawie art. 394² § 1 k.p.c.

Możliwość zaskarżenia postanowienia o odrzuceniu apelacji nie była i nie jest objęta zakresem przedmiotowym art. 398¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Nie przysługuje zatem od postanowienia o odrzuceniu apelacji, nawet jeśli postanowienie takie

zamieszczone zostało w wyroku. Zarazem okoliczności sprawy nie uzasadniały oceny, że zamieszczenie postanowienia o odrzuceniu apelacji Prokuratora w wyroku jest równoznaczne z narzuceniem tej stronie nieodpowiedniego środka zaskarżenia wskutek nadania orzeczeniu niewłaściwej formy, taka zaś ocena legła u podstaw uchwały połączonych Izb Cywilnej oraz Pracy z dnia 6 marca 1972 r., III CZP 27/71 (OSNC1973, Nr 1, poz. 1) i winna stanowić podstawę rozważań i poglądów wyrażanych na jej tle. Uwzględnić przy tym należy również odmienny od dawnych środków zaskarżenia, w postaci rewizji i zażalenia, charakter obecnie istniejącej skargi kasacyjnej i zażalenia do Sądu Najwyższego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwrócono już uwagę, że jest powszechną i niekwestionowaną praktyką, iż w razie częściowej niedopuszczalności apelacji sąd nie wydaje odrębnego postanowienia o częściowym odrzuceniu apelacji, lecz rozstrzygnięcie tej treści zamieszcza w wyroku orzekającym co do istoty sprawy. W sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie, w której Sąd orzekł wyrokiem merytorycznie co do apelacji pozwanej Gminy i umieścił w tym wyroku również rozstrzygnięcie formalne dotyczące apelacji Prokuratora, także nie sposób kwalifikować takiego działania jako błędu, który determinowałby wybór przez stronę, którą jest Prokurator, właściwego środka zaskarżenia. W konsekwencji wniesioną skargę kasacyjną skierowaną przeciwko rozstrzygnięciu o odrzuceniu apelacji należało odrzucić na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2004 r., IV CZ 36/04, niepubl.; z 13 października 2005 r., IV CZ 89/05, niepubl.; z 22 stycznia 2008 r., II PK 244/07, niepubl.; z 24 marca 2011 r., I CSK 588/10, niepubl.; z 5 lipca 2012 r., IV CZ 81/12, niepubl.; z 5 lutego 2013 r., II UK 290/12, niepubl.; z 8 lutego 2013 r., IV CZ 171/12, niepubl.; z 22 stycznia 2014 r., III CSK 341/13, niepubl.; z 28 marca 2014 r., IV CSK 593/13, niepubl.; z 25 lutego 2016 r., III CZ 4/16, niepubl.; z 23 maja 2018 r., I CSK 34/18, niepubl.; z 18 października 2018 r., IV CZ 45/18, niepubl.; z 8 lutego 2019 r., II CSK 391/18, niepubl.; z 15 lutego 2019 r., III CSK 50/17, niepubl.; z 15 kwietnia 2019 r., I CSK 525/18, niepubl. i z 8 lutego 2019 r., II CSK 391/18, niepubl.).

Z przepisu art. 398¹³ § 1 k.p.c. wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Przewidziany w tym zakresie wyjątek to nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, której

badanie ma jednak miejsce dopiero, gdy dojdzie do skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej. Jedyna powołana przez skarżącego podstawa kasacyjna została odniesiona do niezaskarżalnego skargą kasacyjną postanowienia zawartego w punkcie 1. wyroku, nie zawiera natomiast podstaw kasacyjnych dotyczących oddalenia apelacji pozwanej, które to rozstrzygnięcie Prokurator również objął zakresem zaskarżenia. Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie. Są to elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej, w zakresie których uchybienia nie podlegają naprawieniu i skutkują odrzuceniem skargi kasacyjnej *a limine* (art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Skarżący nie sformułował podstaw kasacyjnych ani ich uzasadnienia w odniesieniu do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2. wyroku, zaś objęcie zakresem zaskarżenia również tego rozstrzygnięcia wyjaśnił tym, że uchylenie przez Sąd Najwyższy punktu 1. nie skutkowałoby możliwością rozpoznania apelacji Prokuratora, a pozostawienie w obrocie prawnym rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2. wyroku skutkowałoby prawomocnością wyroku Sądu pierwszej instancji. Skarga kasacyjna poza formalnym objęciem zakresem zaskarżenia również merytorycznego rozstrzygnięcia o apelacji pozwanej nie zawiera zatem elementów konstrukcyjnych wskazanych w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., co skutkować musi jej odrzuceniem, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c., także w części skierowanej przeciwko rozstrzygnięciu zawartemu w punkcie 2. wyroku.

Odrzuceniu podlegała w konsekwencji również skarga kasacyjna w części, w jakiej skierowana została przeciwko rozstrzygnięciu o kosztach postępowania apelacyjnego. Postanowienie o kosztach procesu zawarte w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie nie podlega samodzielnemu zaskarżeniu do Sądu Najwyższego. Może zostać uchylone lub zmienione przez ten Sąd na skutek skargi kasacyjnej wówczas, gdy skarga kasacyjna podlega uwzględnieniu w całości lub w części. Rozstrzyganie w tym zakresie zależy więc od powodzenia skargi kasacyjnej i ma charakter akcesoryjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 marca 2019 r., I CSK 125/18, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]